

RUUSU-RISTI

Uusi seura on syntynyt Suomeen: *Ruusu-Risti, Suomen salatieteellinen tutkimusseura*. Onko tämä seura ensimmäinen laatuaan, onko se vailla edeltäjiä? Onko sen nimi „Ruusu-Risti” suomalainen keksintö?

Useimmat lukijamme tietänevät, ettei niin ole. Ruusu-Risti-seuroja on muuallakin maailmassa, Ruusu-Risti-nimi ei ole alkuperältään suomalainen, vaan suomennos saksankielisestä nimestä eli sanasta „Rosen-Kreutz”. Rosenkreutsiläisten salaisesta ja salaperäisestä veljeskunnasta on moni kuullut puhuttavan, samaten kuin heidän viisaudestaan, elonnestestään ja alkemiallisista taidoistaan. Emme tahtoneet säilyttää saksalaista – enimmäin tunnettua – nimitystä, koska muuallakin sitä on käännetty maan kielille ja koska alussa oikeastaan oli tapana käyttää latinankielistä nimeä *Rosæ* tai *Rosea Crux* ja puhua veljistä nimellä *Fratres Roseæ Crucis*. Koska nyt Suomeen olemme perustaneet haaran tätä vanhaa rosenkreutsiläistä puuta ja pystyttäneet ruusuihin puhkeavan ristin tänne kaukaiseen pohjolaan, lienee paikallaan luoda silmäys rosenkreutsiläisyyden alkuperään sekä historiallisesti että mystillisesti ja myös lausua pari sanaa ruusuristi-symbolin merkityksestä.

ERÄS ROSENKREUTSILÄINEN MANIFESTI V:LTA 1623

Keväällä 1623 oli Parisin kaduilla talojen seiniin kiinnitettynä luettavana seuraava kummallinen julistus:

„Me, ruusu-risti-veljien lähetit, vierailimme tässä kaupungissa, näkyväisesti ja näkymättömästi, Korkeimman armosta, jonka puoleen viisaiden sydämet kääntyvät; opetamme ilman ulkonaisia välineitä puhumaan niiden maiden kieliä, joissa asumme, ja nostamme ihmisiä, kaltaisiamme, pelon ja kuoleman vallasta.

„Jos ken haluaa paljaasta uteliaisuudesta meitä nähdä, ei hän koskaan pääse kosketukseen kanssamme; mutta jos hänen tahtonsa todella on kirjoittautua veljistömme jäseneksi, annamme me, jotka arvostelemme ajatuksia, hänen kyllä nähdä lupaustemme totuuden, ja siinä määrin, ettemme ollenkaan ilmaise asuinpaikkaamme, koska ajatus, yhtyneenä lukijan vakavaan tahtoon, kykenee tekemään meidät tunnetuksi hänelle ja hänet meille.”

Yleinen mielipide askarteli silloin tässä salaperäisessä ilmoituksessa, ja jos joku sattui ääneen kysymään, mitä nuo ruusuristi-veljet mahtoivat olla, tapahtui usein, että tuntematon henkilö veti kysyjän syrjään ja selitti hänelle vakavasti:

„Ennakolta määrättyinä ottamaan osaa siihen uudistukseen, joka pian on tapahtuva koko maailmassa, ovat ruusuristiläiset korkeimman viisauden tallettajia, ja koska he ovat kaikkien luonnonantimien rauhallisia omistajia, voivat he niitä käyttää mielensä mukaan.

„Olivatpa missä paikassa tahansa, he paremmin tietävät, mitä kaikkea tapahtuu muualla maailmassa, kuin jos itse olisivat tapahtumain keskellä; he eivät ole nälän eivätkä janon alaisia, eikä heidän tarvitse pelätä vanhuutta eikä tauteja.

„He voivat hallita henkiä ja mahtavimpia haltioita.

„Jumala on käärinyt heidät pilveen suojellakseen heitä vihollisilta, eikä heitä saata nähdä, elleivät itse tahdo sitä, vaikka olisi silmät tarkemmat kuin kotkan.

„He pitävät yleisiä kokouksiaan Egyptin pyramideissa.

„Mutta nämä pyramiidit ovat heille niinkuin kallio, josta pulppusi Mooseksen lähde, ne kulkevat heidän kanssansa erämaassa ja seuraavat heitä siihen saakka, kunnes astuvat luvattuun maahan.”¹⁾

---

¹⁾ *Eliphas Lévi, Histoire de la Magie, ss. 371-373.*

ENSIMÄISET ROSENKREUTSILÄISET KIRJAT

Muutamia vuosia ennen tuota Parisin manifestia olivat painosta ilmestyneet ensimmäiset kirjoitukset, jotka Euroopassa julkisesti puhuivat Ruusu-Risti-veljeskunnasta ja sen viisaudesta. Nämä olivat:

1. *Chymische Hochzeit Christiani Rosencreutz anno 1459*. (Kristian Rosenkreutzin kemialliset häät vuonna 1459.)
2. *Allgemeine und General-Reformation der ganzen Welt*. (Koko maailman yleinen ja pää-uudistus.)
3. *Fama Fraternitatis oder Entdeckung der Bruderschaft des hochlöbl. Ordens des Rosen-Creutztes*. (Fama Fraternitatis eli korkeasti kiitettävän Ruusu-Risti- järjestön veljeskunnan löytö.)
4. *Confessio Fraternitatis oder Bekenntnis der löbl. Bruderschaft des hochgeehrten Rosen-Creutztes*. (Confessio Fraternitatis eli korkeasti kunnioitetun Ruusu-Ristin kiitettävän veljeskunnan tunnustus.)

Kirjat eli kirjoitelmat – sillä ne eivät olleet suuria teoksia – ilmestyivät painosta vuosina 1614-1617, herättivät paljon huomiota, saivat osakseen sekä ihailua että pilkkaa. Vuonna 1617 ilmestyi Leydenissa englantilaisen teosofin ja tiedemiehen *Robert Fludd*'in teos *Apologia*, jossa hän suurella kunnioituksella, hartaudella ja tietorikkauksella puhuu rosenkreutsiläisestä veljeskunnasta, puolustaen ja kiittäen sitä ja sen viisautta. Hän sanoo olevansa vakuutettu siitä, että veljeskunta oli löytänyt „viisaiden kiven”, joka soi omistajalleen terveyttä ja pitkää ikää, ja hän puhuu innokkaasti rosenkreutsiläisten veljien salaisen perintätiedon suuresta siveellisestä arvosta.

Mitä nyt nämä ensimmäiset kirjat kertovat rosenkreutsiläisen veljeskunnan synnystä ja alkuperästä?

CHRISTIAN ROSENKREUZ

Ne sanoivat, että Ruusu-Risti-veljeskunnan perustaja oli saksalainen aatelismies *Christian Rosenkreuz*, joka syntyi v. 1378.

Hän joutui nuorena orvoksi ja kasvatettiin luostarissa, jonka hän jätti kuusitoista vuotiaana. Sammumaton tiedonhalu sai hänet samoilemaan maita ja mantereita sekä etsimään idän viisaita heidän lymyapaikoistaan. Kuuden vuoden aikana hän matkusti Vähässä Aasiassa, Arabiassa, Egyptissä ja Marokossa, sai nähdä paljon ja oppia paljon. Hän sai matkoillaan käsiinsä merkillisen kirjan, n. s. *Liber Mundi* (Maailman Kirjan), jonka avulla hän perehtyi luomisen ja ihmisen syvimpiin salaisuuksiin. Palattuaan kotimaahansa hän ensin työskenteli yksin kolmetoista vuotta, mutta ryhtyi sitten muutamia ystäviä opettamaan. Tämä tapahtui v. 1413, jonka tähden sitä vuotta pidetään rosenkreutsiläisen veljeskunnan perustamisvuotena.

Vielä kerrottiin Christian Rosenkreuzistä, että hän saavutti „Kultaisen Taljan” eli vietti „kemialliset häänensä” v. 1459, että hän kauan eli yksinäisyydessä ja salaperäisessä työssä sekä kuoli v. 1484. Hänen hautansa eli luolansa löysivät jotkut veljet „sattumalta” v. 1604, ja siinä oli monenlaisia seiniin ja kiviin hakattuja mietelauseita. M. m. oli lause: *post CXX annos patebo*, „tulen ilmi sadankahdenkymmen vuoden kuluttua.” Mestarin ruumista sitä vastoin ei löytynyt mistään.

Kirjat kertoivat myös, että Christian Rosenkreuzin opetuslapset ja seuraajat olivat saaneet yhdeksi säännökseen „pysyä salassa sata vuotta”, toisin sanoen olla sadan vuoden aikana kertomatta mitään maailmalle koko Ruusu-Risti-veljeskunnasta. Tämä lupaus oli pidetty pyhänä, ja sentähden maailma ei tiennyt rosenkreutsiläisistä mitään ennenkuin nyt 1600-luvun alussa.

Historian tutkijat ovat, kuten arvata sopii, yleensä sitä mieltä, että Christian Rosenkreuzia ei ole ollut olemassa, että koko kertomus hänestä on paljasta legenda eli tarua. Samaa oppineet kuitenkin ovat väittäneet myös Buddhasta ja Jeesuksesta, puhumattakaan esim. Troijan sodasta, kunnes epäämättömät löydöt ja tosiseikat ovat todistaneet „tarun” historiallisesti vankan pohjan. Salatieteilijät

ja teosofit ovat tietysti taas sillä kannalla, että Christian Rosenkreuz on historiallinen henkilö, joka eli vv. 1378-1484, vieläpä, että hän on korkea adepti, joka elää yhä vielä, joskin toisessa ruumiissa.

RUUSU-RISTIN VELJESKUNTA

Asian todellisilla tuntijoilla onkin selvä käsitys siitä, mitä rosenkreutsiläinen veljeskunta on ollut ja on.

Christian Rosenkreuz oli mies, joka syvästi perehtyi ikivanhaan itämaalaiseen viisauteen ja tuli vihityksi sen salaisiin mysterioihin. Hän oli yliaistillisilla kyvyillä varustettu tutkija, joka kykeni itse lukemaan *Liber Mundi*-kirjaa eli, kuten nykyään sanomme, akaashisia aikakirjoja. Hän oli saanut kasvatuksensa kristityssä maassa ja tutustunut kristinuskon oppeihin ja perustajaan. Luonnollista oli sentähden, että hän syvällisiin itämailla saavuttamiinsa tietoihin lisäsi tiedon siitä syyksistä, minkä ihmiskunnan kehitys oli saavuttanut Jeesus Kristuksen kautta. Rosenkreuz tuli täten edustaneeksi länsimaista viisautta ja salatiedettä, jonka tähden vielä tänä päivänä rosenkreutsiläisyydellä tarkoitetaan sitä ikuisen viisauden ilmennystä eli muotoa, joka ottaa lukuun myöskin Jeesuksen Kristuksen tuoman uuden lisän vanhoihin mysterioihin.

Silti ei ole sanottu, että Christian Rosenkreuz oli ensimmäinen henkisesti „länsimaalainen” salatieteilijä. Rosenkreutsiläisyydestä puhuttiin mahdollisesti varhemmin. Ainakin saksalainen oppinut okkultismin historioitsija *Karl Kiesewetter* kertoo, että hänen hallussaan on eräs hänen isoisänsä isoisän omistama käsikirjoitus vuodelta 1374, jossa mainitaan „rosenkreutsiläisen seuran” *imperator'ina*” eli käskynhaltijana eräs kreivi von Falkenstein.

Joka tapauksessa voimme siis sanoa Ruusu-Ristin varsinaisesta, alkuperäisestä veljeskunnasta, että se on Suuren Valkoisen Veljeskunnan länsimaalainen haara eli osasto. Semmoisenaan se oli ja on yhä olemassa näkymättömässä henkimaailmassa, oli sillä sitten näkyväisessä maailmassa tunnettuja edustajia tai ei.

Missä suhteessa nyt fyysillisen maailman ruusuristi-seurat ovat tähän todelliseen rosenkreutsiläiseen veljeskuntaan, siihen vastatkoon kukin seura itse.

MONENLAISIA RUUSURISTI-SEUROJA

Ruusuristi-seuroja on useissa maissa.

Vuodesta 1860 lähtien toimii Englannissa seura nimeltä *The Rosicrucian Society*, johon otetaan jäseniksi ainoastaan mestariarvon saavuttaneita vapaamuurareita, vaikka seura muuten on vapaamuurariudesta riippumaton. Tähän rosenkreutsiläiseen seuraan kuului m. m. tunnettu kaunokirjailija Edward Lytton Bulwer, jonka suomalaiselle yleisölle tuttu romaani *Zanoni* on seipitetty puhtaasti rosenkreutsiläiselle aiheelle. Seuran yhtenä sihteerinä oli 80-luvulle oppinut kabbalisti Mac Gregor Mathers, josta madame Blavatsky mainitsee Salaisessa Opissaan ja joka oli hyvissä väleissä mad. Blavatskyn kanssa, samoin kuin koko *The Rosicrucian Society* oli ystävällisissä suhteissa Teosofiseen Seuraan.

Bostonissa Yhdysvalloissa toimi viime vuosisadan lopulla eräs *Societas Rosicruciana* ja nykyään vaikuttaa Amerikassa Max Heindelin perustama rosenkreutsiläinen seura (*The Rosicrucian Society*), jonka päämaja *Mount Ecclesia* on Kaliforniassa. Max Heindel, joka kuoli maailmansodan aikana, oli syntyperältään saksalainen ja oli ennen ollut tohtori Steinerin oppilas Saksassa. Hän on kirjoittanut useampia teoksia, joista *The Rosicrucian Cosmo-Conception* (saksalaisena käännöksenä julkaistu nimellä *Rosenkreuzerische Unterrichtsbriefe*) lienee enimmin tunnettu. Heindelin seuralla on haaraosasto Saksassa.

Ranskassa toimii *l'ordre Kabbalistique de la Rose-Croix*, jonka presidenttinä viime vuosisadan loppupuolella oli nerokas salatieteellinen kirjailija Stanislas de Guaita; hänen jälkeensä olivat järjestön

johdossa kuuluisat okkultistit ja kirjailijat F. Ch. Barlet ja tohtori Papus, jotka aikoinaan olivat olleet Teosofisenkin Seuran jäseniä. Vuonna 1890 eräs järjestön korkeimman neuvoston jäsen Josephin Péladan erosi kabbalistisesta Ruusu-Rististä ja perusti oman seuran, joka läheni katolista kirkkoa ja joka sai nimekseen *l'ordre de la Rose-Croix Catholique*. Sar Péladan oli kuuluisa kirjailija ja sai paljon kannattajia varsinkin taiteellisissa piireissä.

On olemassa vielä toisia, salaisempia rosenkreutsiläisiä seuroja, jotka eivät ollenkaan toimi julkisuudessa. Kaikkiin sopii äskeinen sanamme, että jokainen seura vastatkoon itse siitä, missä määrin se edustaa todellisia näkymättömiä rosenkreutsiläisiä veljiä. Mitään „patenttiseuraa” ei ole; jokainen saattaa olla yhtä „oikea” ja „alkuperäinen”. Jos sillä vain on suhde ja näkymätön side johonkin rosenkreutsiläiseen adeptiin (esim. mestari Jeesukseen tai mestari Rakoczyyn, puhumattakaan mestari Rosenkreuzista), on se autentinen ja auktoritatiivinen rosenkreutsiläinen seura.

Semmoisessa asemassa on suomalaisenkin Ruusu-Ristimme. Näyttäköön se toiminnallaan, että joku Veljistä on sen takana!

RUUSU-RISTI SYMBOOLINA

Ruusu on elämän ja ilon, onnen ja rakkauden vertauskuva, jota vastoin risti kuvaa kuolemaa ja kärsimystä, tuskaa ja taakkaa. Elämänymmärryksemme on yksipuolinen, jos se on paljastaan „maallismielinen”, suruton ja huoleton, jos se vain etsii aistillisia nautintoja ja kammolla ajattelee kuolemaa; mutta se on myös yhtä yksipuolinen, jos se pitää maallista elämää surun ja murheen laaksona, vihaa sen viattomia iloja ja vaanii syntiä sen kauneimmissa tunteissa. Edellisessä tapauksessa se pyytää elämän ruusuja, mutta ei elämän okaita, jälkimäisessä taas se ei tahdo nähdä muuta kuin kuolon ristiä kaikkialla.

Rosenkreutsiläinen maailmankatsomus pyrkii yhdistämään kahta äärimmäisyyttä, liittää yhteen ristin ja ruusun, hakee kultaisen keskitien ilon ja surun rajoilta, nousee ilon ja surun yli siihen rauhaan, joka maailman voittaa. Rosenkreutsiläisyys on hengen renessansia. Se ei kannata katolisen kirkon munkki-askeesia, mutta ei liioin maailmanihmisten materialismia. Se ei etsi iloa eikä pakene kärsimystä, mutta tervehtii molempia elämän luonnollisina antimina.

Esoteerisesti se tulkitsee ruusuristin vertauskuvaa näin: kun ihminen ottaa ristinsä (sekä ulkonaisen että sisäisen kohtalonsa) kantaakseen – ja kantaakseen nurkumatta, jopa ilomielin, silloin ristissä puhkeaa ruusu, rakkauden ruusu, joka tuo rauhan ja autuuden hänen elämäänsä. Ruusu on silloin muodostunut hänen sydänverestään. Ja veri on Kristuksen verta, joka on vuotanut hänen sydämestään, kun risti miekkana on pistetty siihen.

PEKKA ERVAST

(Ruusu-Risti 1921 Tammikuu N:o 1, s. 14-22)